

Tpingija fuq gisem il-Palestina Omagġ lil Mahmoud Darwish

ta' Walid Nabhan

Qalb il-poeta waqfet. Sewwa għamlet. Kemm ser tiflaħ? Qalb il-poeta jinhtigilha ħafna iġsma biex jaqsmu l-piż tqil magħha. Qalb il-poeta li baqgħet erbgħin sena tikteb lill-għasafar tal-Galilija u xxewwex lill-baħar ta' Ġaffa u tonxor l-uġiġħ tar-refuġjati fuq il-ħbula tat-tama, fl-aħħarnett waqfet.

Ħsibnieha ser terġa' tegħleb lill-mewt, u tiġina lura fuq l-ispalla tar-riħ, kif għamlet minn dejjem. Stennejnieha terġa' tidħak bil-mewt, u tilhaq magħha ftehim, bħalma kienet ilha tagħmel:

*Mewt...
baqagħli x'nagħmel fuq il-vapur...
stennieni barra din id-dinja,
stennieni f'pajjizek
sakemm inlesti diskursata ta' malajr
mal-bqija ta' ħajti
barra t-tinda tiegħek*

Titwal id-diskursata mal-mewt mgħaġġla, iżda qalb il-poeta toħroġ minnha rebbieħa.

*Mewt...
inti delli li ser jiggrwidani
inti t-tielet ta' kull tnejn
inti kulur l-eżitazzjoni taż-żmerald u l-akkwamarin
inti demm il-pagun u inti l-kaċċatur ta' qalb il-lupu
inti l-mard ta' l-istħajil
poġġi bilqiegħda fuq is-siġġu
u poġġi l-għodda tas-sajd tiegħek taħt it-tieqa tiegħi
dendel il-ħolqa taċ-ċwieviet tiegħek tqal mal-bieb
ja mewt qalila,
tiċcassax lejn il-vini tiegħi
biex tagħzel l-aktar waħda fjakka minnhom*

Iżda din id-darba qalb il-poeta nqabdet fil-pront b'idejha mċappsin bl-imħabba qattielà tal-libertà, għax il-libertà lupa fferocjata bil-ġuħ, rat

lill-fatat tal-mewt tagħha ġej mill-bogħod, għażlet li tissorprendih hi, minflok jaħsadha hu.

*il-kaċċatur onest
ma jixraqlux jispara liċ-ċerva
waqt li tkun qed tixrob
stenna daqsxejn mewt
poġġi fuq is-siġġu
ixrob it-tazza nbid u tinnegozjax miegħi
min hu bħalek ma jinnegozjax mal-bnedmin
u min hu bħali ma jistax ma jobdix lill-pustier tal-mhux magħruf*

Qalb il-poeta niżlet minn fuq dahar il-glorja, u mxiet lejn il-mistrieħ tagħha. Sewwa għamlet. Kemm ser tibqa' tithabat mal-kanuni ta' l-ingustizzja li jwerrċu għajnejn il-ħaqq, u jieħdu b'idejn il-futur lejn il-kamra minsija tal-passat?

*Jekk immut,
għandi biżżejjed passat
Li jonqosni huwa għada... għada mhux passat*

Il-għada għadu ma wasalx Mahmoud.

Telaq mignun il-laring u miegħu l-ħamrija, telaq mignun il-lewż u miegħu s-sagħtar u l-għada għadu marbut bi ħbula u ktejjen tal-ħadid. Il-ħbula tal-qerq u l-patoloġija tal-forza hoxna.

Telaq in-namrat tal-Palestina, telaq u ċ-crieket ta' l-għerusija għadu ġol-kaxxetta tax-xaħxiħ, għax il-maħbuba għadha 'l bogħod, 'il bogħod ħafna.

*imutu l-ktajjen fuq riglejha u minflokhom
jinbtu ktajjen ġodda*

Qalb il-poeta waqfet. Sewwa għamlet. Qalb il-poeta għajjena, kemm tiflaħ tistenna?

*Meta ħa nixrob bis-saħħa tiegħek?
Il-Fargħun miet u Neruni miet
u s-sbula ta' Babel reġġu ħadu l-ħajja
u jiena... meta ser nixrob bis-saħħa tiegħek?*

*Kemm ser tibqa' mohora maħruba jirkbuha l-krudili taż-żmien?
u tibqa' tiskappa minna....
Ilġiemek huwa demmi,
is-sarġ tiegħek demmi,
fejn inti sejra?
Jiena wasalt fil-ħofra u int għadek quddiem... quddiem tiskappa
fejn inti sejra mohora stinata?*

Telaq il-kavallier, wara li tajjar lir-ramel tal-Palestina mal-wisa' tad-dinja kollha, u għamel ftehim mal-ħamiem biex iċappas il-kuxjenza sinciera tad-dinja bil-linka sigrieta tiegħu; linka li tbiddel il-mewt f'ħajja, u d-dlam f'dija, u tivvinta xtut għall-vapuri mitlufin u kenn għad-dgħajjes imkissra, u twaqqaf kapitali ta' ferħ, xemx u tama. U qabel telaq, ma nesiex ifakkar lil niesu biex iħobbu lill-ħajja, għax fuq l-art, hemm xi ħaġa jisthoqqilha l-ħajja:

*Fuq din l-art,
hemm xi ħaġa jisthoqqilha l-ħajja...
hemm is-sinjura tad-dinja,
l-omm ta' kull bidu,
u l-omm tat-tmimijiet kollha,
kienu jgħidulha l-Palestina
saru jsejthulha l-Palestina...
sinjura tiegħi;
għax inti s-sinjura tiegħi
jiena jisthoqqli l-ħajja*

Mahmoud Darwish twieled fl-1941 f'Al-Birweh, il-Galilija, f'dak li kien il-Mandat Brittaniku tal-Palestina. Mat-twaqqif tal-istat tal-Iżrael, rahlu nqered u ħarab mal-familja tiegħu sal-Libanu. Sena wara rritornaw lejn arthom billi reggħu dahlu fl-Iżrael bil-mohbi. F'zghozitu, Darwish gie arrestat u ntefa' il-ħabs kemm-il darba minħabba l-qari tal-poeżiji tiegħu fil-pubbliku. Għex għal sitta u għoxrin sena fl-eżilju, bejn Bejrut u Pariġi, sakemm irritorna l-Palestina fl-1996 u stabbilixxa ruħu f'Ramallah. Meqjus bhala wiehed mill-poeti ewlenin tad-dinja Għarbija, Darwish ippubblika l-ewwel ġabra ta' poeżiji tiegħu, *Weraq taż-Żebbuġ*, fl-età ta' 22 sena. Minn dakinhar 'l hawn hareġ mat-tletin ġabra ta' poeżija u proża, li sal-lum inqalbu f'aktar minn għoxrin ilsien. Impenjat b'ruħu u b'gismu fit-taqbida tal-poplu tiegħu, it-tama u t-tiftix tal-paċi fil-forma u fil-fond ta' xogħlu maż-żmien qabzu kull fruntiera etnika, politika u reliġjuża. Il-poeżija ta' Darwish hija magħrufa mad-dinja kollha għal-liriċiżmu mlewwen li bih ikanta n-nostalġija għall-art mitlufa u l-ingustizzji mgarrba mill-poplu tiegħu u minn popli oħrajn magħkusa mill-istituzzjonijiet madwar id-dinja. Mahmoud Darwish miet fid-9 ta' Awwissu 2008 fi sptar fi Houston, l-Istati Uniti, tlitt ijiem wara operazzjoni tal-qalb. Il-President tal-Palestina Mahmoud Abbas iddikjara tlitt ijiem ta' luttu nazzjonali.

(bijografija minn Antoine Cassar)